

Dr. Poetlaan 39

(Foto: Maarten van Loosbroek)

Korte omschrijving

COMPLEX DE GROTE BEEK, opgericht als Rijks Krankzinnigengesticht in 1918.

Het geheel ligt op een rechthoekig terrein in het noorden van Eindhoven, voormalige gemeente Woensel. Het terrein wordt in het oosten begrensd door de Boschdijk, een uitvalsweg naar het noorden (Den Bosch), in het westen door de spoorlijn Eindhoven Den Bosch. In het noorden en zuiden begrenzen lokale wegen, respectievelijk de Antony Fokkerweg en het Vredeoord het gebied. De belangrijkste bebouwing is in het midden van dit terrein geconcentreerd. De oorspronkelijke bebouwing bestond uit het administratiegebouw en negen paviljoens met een aantal dienstgebouwen. Delen daarvan zijn inmiddels gesloopt of gemoderniseerd en het complex is op grote schaal aangevuld met nieuwbouw. Het aanvankelijk rechtlijnige stratenpatroon is daarmee uitgebreid met een aantal gebogen wegen. Links daarvan is de oorspronkelijke verkaveling in schuine lijnen tussen Boschdijk en spoorlijn (parallel aan het Vredeoord) zichtbaar gebleven. Hieraan is een vierkant pleintje met dienstwoningen gebouwd. Het grootste gedeelte van het terrein wordt door bos in beslag genomen.

Beschermd worden het voormalige **ADMINISTRATIEGEBOUW**, de **KAPEL annex FOYER** en het **KETELHUIS**.

De gebouwen hebben een cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een sociale en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de stichting van inrichtingen voor de zwakzinnigenzorg van rijkswege in of nabij de grote steden en als voorbeeld van een typologische ontwikkeling van de gebouwen voor de zwakzinnigenzorg. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de gematigde neorenaissancestijl die door de rijksoverheidsbureaus werd toegepast. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *18-12-2001

Rijksmonument nummer complex: 518765

Rijksmonument nummer pand: 518766

Redengevende omschrijving

COMPLEX

Inleiding

Complex De Grote Beek, opgericht als Rijks Krankzinnigengesticht in 1918. Het geheel ligt op een rechthoekig terrein in het noorden van Eindhoven, voormalige gemeente Woensel. Het terrein wordt in het oosten begrensd door de Boschdijk, een uitvalsweg naar het noorden (Den Bosch), in het westen door de spoorlijn Eindhoven- Den Bosch. In het noorden en zuiden begrenzen lokale wegen, respectievelijk de Antony Fokkerweg en het Vredeoord het gebied. De belangrijkste bebouwing is in het midden van dit terrein geconcentreerd. De oorspronkelijke bebouwing bestond uit het administratiegebouw en negen paviljoens met een aantal dienstgebouwen. Delen daarvan zijn inmiddels gesloopt of gemoderniseerd en het complex is op grote schaal aangevuld met nieuwbouw. Het aanvankelijk rechtlijnige stratenpatroon is daarmee uitgebreid met een aantal gebogen wegen. Links daarvan is de oorspronkelijke verkaveling in schuine lijnen tussen Boschdijk en spoorlijn (parallel aan het Vredeoord) zichtbaar gebleven. Hieraan is een vierkant pleintje met dienstwoningen gebouwd. Het grootste gedeelte van het terrein wordt door bos in beslag genomen. Beschermd worden het voormalige ADMINISTRATIEGEBOUW, de KAPEL annex FOYER en het KETELHUIS.

Omschrijving

Het hoofdgebouw ligt schuin ten opzichte van de Boschdijk, ervoor is een plantsoen aangebracht. De oorspronkelijke paviljoens en dienstgebouwen bevinden zich daarachter aan wegen, parallel aan elkaar, haaks op de Boschdijk. De meeste panden zijn gemoderniseerd als gevolg van wijzigingen in de opvattingen ten aanzien van verpleging van geestelijk zieken. Drie objecten vallen onder de bescherming.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een sociale en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de stichting van inrichtingen voor de zwakzinnigenzorg van rijkswegen in of nabij de grote steden en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de gebouwen voor de zwakzinnigenzorg. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de gematigde Neorenaissancestijl die door de rijksoverheidsbureaus werd toegepast. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Inleiding

HOOFDGEBOUW, voormalig **ADMINISTRATIEGEBOUW** van het gesticht, in neorenaissancestijl gebouwd in ca. 1918, vermoedelijk naar ontwerp van het bureau Rijksbouwmeesters.

Omschrijving

Het pand bestaat uit een langgerekte tweelaagse vleugel (veertien vensterassen breed) onder een zadeldak, afgesloten door drielaagse hoekmassa's onder schilddaken, haaks op het dak van de hoofdmassa. De vleugel wordt onderbroken door een drielaags middendeel met topgevel. Dit gedeelte heeft een schilddak, evenwijdig aan het zadeldak. Het dak wordt bekroond door een torentje met uispijs en wijzerplaat aan de voorzijde. De drielaagse delen steken aan voor- en achterzijde uit ten opzichte van de vleugel. De hoekmassa's zijn aan de voorzijde voorzien van rechthoekige erkers met een bolle uitbouw. Erboven is een balkon aangebracht, de balustrade heeft natuurstenen balusters. De ingang in het middendeel is aan voor- en achterzijde vernieuwd en van een luifel voorzien. In de gevel zijn verder een groot aantal rechthoekige vierruitsramen aanwezig, de bovenlichten daarvan hebben een kleine roedenverdeling. In het middendeel en hoekblokken op de verdieping ook samengestelde ramen. De erkers hebben terrasdeuren. In het dakvlak zijn in elke vensteras aan de voor- en achterzijde dakkapellen aangebracht, voorzien

Rijksmonument

van een gebogen fronton. In de drielaagse delen bevinden deze dakkapellen zich ook in de zijanten van het dakvlak.

Waardering

Het administratiegebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een sociale en bestuurlijke ontwikkeling, namelijk de stichting van inrichtingen voor de zwakzinnigenzorg van rijkswege in of nabij de grote steden en als voorbeeld van een typologische ontwikkeling van de gebouwen voor de zwakzinnigenzorg. Architectuurhistorisch is het van belang vanwege de gematigde neorenaissancestijl die door de rijksoverheidsbureaus werd toegepast. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.